Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR XI. | Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | CHICAGO, ILL. PONDELJEK 24. JUNIJA (JUNE) 1918 | ŠTEV.—NUMBER 147.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Velik poraz avstrijske armade.

KRVAVI BOJI IN IZGREDI V AVSTRIJI SE NADALJUJEJO.

Vojaštvo pobija štrajkarje na Dunaju in v Budapešti. Avstrijskij kabinet je resigniral. Izgredniki na Dunaju upijejo: "Nemčija je vsega kriva; dol z Nemčijo!" Vest o napadu na cesarja Karla.

Pariz, 24. jun. — Iz Curiha poročajo, da je cesar Karel dejal v petek, da se premisli do nedelje, dali sprejme demisijo kabineta ali ne.

London, 24. jun. — Iz Amsterdama poročajo, da so včeraj izbruhnili novi boji na Dunaju. V Budapešti so vojaki ubili nadaljne štiri štrajkarje in 17 so jih ranili.

London, 23. jun. — Krvavim bojem na Dunaju so sledili nič manj krvavi izgredi v Budapešti. Delavci v vladnih železniških tovarnah so zaštrajkali. V spopadu med policisti in štrajkarji je včeraj obležalo devet mrtvih in 35 ranjenih delavcev.

Iz Kodanja poročajo, da je nemška vlada, boječa se resnih posledic, sklenila poslati 5000 vagonov iz svoje vojaške zaloge v Avstrijo. Vlada pa zahteva, da more biti žito povrnjeno 16. julija.

Na Dunaju se nadaljujejo stavke in izgredi. 150.000 delavcev je še vedno v stavki. Vest o resignaciji avstrijskega kabineta še ni potrjena; nadaljne vesti iz Švice govore, da usoda vlade visi v zraku. Ministri nočejo biti odgovorni za posledice napetega položaja, cesar Karl pa pritiska nanje, da ostanejo na svojem mestu. Iz Curiha je včeraj prišla brzojavka, da je dr. Seydler zdaj pri volji sklicati državni zbor z namenom, da poravna spor med delavci in vlado. Obenem poročajo iz Curiha, da so vladne oblasti zaprovile štrajkarjem s strogo kaznijo, če ne nehajo s stavko in izgredi.

Napad na cesarja Karla.

Amsterdam, 23. jun. — Na tukajšnji borzi se je včeraj raznesla vest, da je bil izvrše nnapad na avstrijskega cesarja Karla. Napadalec ga je hotel ubiti. Podrobnosti še niso znane.

Vesti iz vseh nevtralnih virov se strinjajo, da je položaj v Avstriji zelo resen. Medtem ko nemški listi — menda pod pritiskom cenzure — omalovažujejo položaj tu Dunaju in v Budapešti, so dunajski listi nenavadno zgovorni in podrobno opisujejo izgrede in politične boje. To je nekaj izredega, kajti v prejšnjih slučajih avstrijske nemirov je bila avstrijska cenzura zelo stroga, "Neue Freie Presse" celo piše, da je 'revolucija mogoča', kar je več kot mnogo.

Obenem javljajo z Dunaja, da je to komaj začetek hudih časov. Trpljenje ljudstva v prihodnjih dneh bo še večje vsled pomanjkanja živil.

Depeša iz Berna pravi, da je dunajski župan apeliral direktno na nemškega generala Ludendorffa, upravitelja nemške armade za žito. Ludendorff je pa odgovoril, da mu je zelo žal in da bi rad pomagal, toda absolutno ni mogoče, kajti Nemčija je pri kraju z žitnimi rezervami. Obenem je Ludendorff izrekel svoje simpatije stradajočemu ljudstvu na Dunaju! Enak odgovor je dobil župan Weisskirchner od župana v Budimpešti: Ni mogoče pomagati, ampak ljudstvo ima njegove simpatije!

Vojaštvo ni zanesljivo.

Amsterdam, 23. jun. — Poročilo iz nevtralnih virov se glasi, da je vlada poklicala več polkov vojaštva z italijanske fronte na Dunaj, ko so se pojavili nemiri 16. t. m. Vojaštvo, ki je hudo trpelo v bitki in mnogo mož je bilo lahko ranjenih, je dospelo na Dunaj 18. junija, **toda obnašanje teh polkov je bilo vladi sumljivo, da so bili takoj drugi dan odslovljeni in na njihovo mesto je bila pozvana kavalerija.**

Vsa javna poslopja in glavni trgi so zastraženi po vojaštvu na konjih; policija je bre zmoči.

Rebelni duh se širi v avstrijski armadi.

Washington, 23. junija. — Diplomatične depeše iz Švice pokazujejo položaj v Avstro-Ogrski enak položaju, ki je vladal v Rusiji par mesecev pred revolucijo.

Notranji nemiri v monarhiji so se razlezli tudi v armado na bojnem polju. Nemški polki, ki so porazdeljeni med Avstrijce, so bili opozorjeni na splošno revolto, ki se morda pojavi v aradi vsled česar naj bodo pripravljeni.

Z ozirom na poročila, da je odstopil Sejdlerjev kabinet in da socialisti na Dunaju zahtevajo mir, je po mnenju tukajšnjih diplomatov pričakovati nove mirovne kampanje iz centralnih držav. Vlada Združenih držav se pa ne bo več zmenila za mirovne ponudbe. Popolni poraz Nemčije je zdaj edino poroštvo za bodoči mir.

"Dol z Nemčijo!" vpijejo izgredniki na Dunaju.

London, — Iz Curiha poročajo, da je ministrski predsednik dr. Seydler resigniral z vsem svojim kabinetom. Seydler je obiskal cesarja Karla v glavnem armadnem stanu na italijanski fronti in mu izročil ostavko.

V petek ponoči so se ponovili izgredi na Dunaju. Več kot 150,000 delavcev v dunajskih municijskih tovarnah je na štrajku.

Monakovski listi so dobili poročilo z Dunaja, da je ljudska množica napadla poslopje nemškega poslanika, toda vojaštvo je odbilo napadalce. Mnogo oseb je bilo ranjenih in aretiranih. Iz množice so odmevali klici: **"Nemčija je kriva lakote! Dol z Nemčijo!"**

Izgredniki so ustavili tramvajske vozove, pobili okna in oplenili pekarije in prodajalne z živežem.

Na seji dunajskega občinskega sveta je socialistični svetovalec Neumann ožigosal brestlitovsko mirovno pogodbo kot sleparsko.

Izbruh na Češkem.

Kodanj, Danska. — Položaj v Pragi in drugih industrijelnih središčih Češke je neznosen. Dunajska "Freie Neue Presse" piše, da je položaj tako resen, da vlada ne ve, dali bi povišala živežne odmerke ali bi riskirala revolucijo. Tudi na Češkem so se pojavili štrajki in vlada se boji, da bo ustavljen promet na železnicah.

Berlinska "Kreuz Zeitung" se norčuje iz položaja na Dunaju, češ da Dunajčani ne morej pozabiti na "svoje priljubljene kifelce", medtem ko v Nemčiji še kruha ni. Nemško časopisje ima

(Dalje na 3. str. 1. kol.)

PRIPRAVE ZA VEŽBANJE VSEAMERIŠKE ARMADE.

V kongresu se bavijo s pripravami za vežbanje čet iz južne in centralne Amerike v Zdr. državah.

WILSON JE SPROŽIL STVAR.

Washington, D. C. — Po akciji, ki jo je zavzel senatni odsek za vojaške zadeve, je mogoče, da se vsa Amerika mobilizira proti prusjaštvu.

Vojaški odsek je sprejel dodatni predlog k vojaškemu proračunu, ki pooblastuje predsednika, da izvežba, transportira in vzdržuje bojne sile vsakega naroda, ki je v vojni proti narodu, proti kateremu se bojujejo tudi Združene **države. To se izvrši z dovoljenjem** vsakega naroda.

To akcijo je priporočila uprava, da je mogoče izvežbati faute in može šestih ameriških republik v vojni z Nemčijo in še drugih ameriških republik v vojaških vajah, ki bodo napovedale vojno Nemčiji.

Ameriške republike, katerih finančna sredstva so majhna, bodo lahko poslale svoje vojake v Združene države, da jih izvežbajo, oborože, opremijo z vsem potrebnim in če je treba pošljejo na bojišče.

Neformalna pogajanja se vrše že nekaj časa med zavezniki in južnimi ameriškimi republikami, da se organizira velika vseameriška armada, ki pomnoži armade, ki so že bojujejo proti Nemčiji. Vseh šest republik, ki so napovedale vojno, so izrekle željo, da bi rade sodelovale v tem gigantičnem boju demokracije proti avtokraciji.

Predsedникova ponudba je rešila to željo.

Predsednik je za stvar, kajti nobena reč ne bo skovala vse Američane v trdno falango in povišala zaupanje med njimi kot velika vseameriška armada, ki se bojuje proti najbolj nevarni in brutalni avtokraciji. Ko bo ta načrt izveden, so postali vsi Američani branitelji Mororjeve doktrine.

Južnoameriške republike, ki so napovedale vojno Nemčiji, imajo sedaj sledečo armado:

Brazilija	40,000	mož
Guatemala	86,000	"
Kosta Rika	90,000	"
Kuba	11,000	"
Nikaragua	2,000	"
Panama	1,000	"

Te številke pomenijo le stalno aramado, kajti milica je skoraj ravno tako številna. Republike lahko pomnože svojo armado s prostovoljci ali po vojaškem nabornem zakonu.

Poleg teh republik jih je še sedem, ki so pretrgale diplomatične stike z Nemčijo. Te republike so: Bolivia, Ekuador, Haiti, Honduras, Peru, Urugvaj in St. Domingo. Republika Peru je že izvršila vojni čin in proti Nemčiji, ko je zasegla nemške ladje v svojih pristanih.

Zamenja pa kažejo, da tudi druge ameriške republike nastopijo proti Nemčiji. V Argentiniji vedno bolj narašča vojno razpoloženje proti Nemčiji, kljub temu da so tam nemški agenti za kajzerja na delu. Dogodi se lahko, da se tudi Mehika pridruži gibanju za vseameriško armado.

Vseameriške čete bodo vežbali ameriški častniki, toda vsaka četa bo imela barve svoje republike. Za primero naj služi Brazilija. Brazilske čete se bodo bojevale pod brazilskimi prapori, v brazilskih polkih in kompanijah, čeprav bodo tvorile del ameriške armade.

Vojni tajnik Baker pravi, da še ni izdelan načrt za vežbanje južno in srednje ameriških v vojaških taboriščih v Združenih državah. On pravi, da ima predlog namen, ki je sedaj pred kongresom, da pooblasti vojni depart-

(Dalje na 4. str., 3. kol.)

900.000 MOŽ ONKRAJ MORJA.

General March pravi, da odide tedensko 100.000 mož na zapadno bojišče.

PRIPRAVE ZA PREKOATLANTIŠKI POLET.

Washington, 23. jun. — General March, šef generalnega štaba, je včeraj izjavil, da ameriška armada v Franciji že šteje 900,000 mož. Po 100,000 mož odhaja vsak teden.

General-major W. Brancker, član angleškega avijatiškega ministrstva je dejal, da bo Amerika še to poletje naredila poskušnjo transatlantiškega poleta. Flota velikih ameriških eroplaonv bo letela čez ocean v Evropo in če se obnese poskušnja, tedaj bo rešeno transportiranje eroplanov in letalcev čez morje in redni poleti se bodo vršili takoj v jeseni. Obenem bodo letalci poskusili s prvimi napadi na oddaljena mesta v Nemčiji, posebno na Berlin.

Brancker je tudi rekel, da je zaradi tega prišel v Washington, da sodeluje pri tem načrtu.

ZAČNITE ŠE DANES S KUPOVANJEM VOJNOVARČEVALNIH ZNAMK.

60 MRTVIH IN 179 RANJENIH PRI ŽELEZNIŠKI NESREČI.

Gary, Ind. — V soboto zjutraj je prazen vojaški vlak železnice Michigan Central trešči v štiri spalne vozove na tiru blizu Gary, ki so bili napolnjeni z osobjem cirkusa Hagenbeck-Wallace. Posledica kolizije je bila strašna. 60 oseb — sami igralci in igralke v cirkusu — so do danes našli mrtvih pod razvalinami vlaka in 179 je bolj ali manj ranjenih. V spalnih vozovih je bilo 260 oseb, torej jih še več pogrešajo.

Strojevodja Alonzo K. Sargent, ki je zavozil v cirkusni vlak, je takoj po nesreči pobegnil v Kalamazoo, Mich., kjer so ga včeraj aretirali. Zaprli so tudi kurjača Gustava Klaussa. Strojevodja se izgovarja, da ni videl signalov na tiru, in ko je bil že tako blizo, da je videl, kam drvi, nimogel ustaviti lokomotive, kajti parne zavore so odpovedale službo.

V vojnovarčevalnih znamkah je denar najboljše naložen.

PREDSEDNIK IMA KONTROLO NAD VSEMI LADJAMI.

Washington, D. C. — Kongresna zbornica je sprejela predlogo, ki daje predsedniku oblast, da določi tovorne cene, najemnino in plovbeni red za vse ladje v ameriških pristaniščih. Predloga pooblastuje predsednika, da izdaja potrebne določbe za vse ladje, ki prihajajo in odhajajo iz ameriških pristanov.

Predsednik ima pravico, da lahko rekvirira vsako ladjo v interesu narodne obrambe. Določi lahko pot ladjam in jih oboroži. Proglasi lahko nevarni pas in odredi, da ladje ne smejo pluti po tem pasu. Prepove vsakemu ameriškemu državljanu najeti tujezemsko ladjo, če ni najemniška pogodba taka, da jo smatra predsednik za dobro. Določi lahko primerno ceno za prevažanje blaga.

Kupujte vojno varčevalne znamke v tem tednu.

VREME.

V torek nestalno in morda dež. Južni vetrovi.

Avstrijske divizije, zajete v past ob ob narasli Piavi, vržene v neredu čez reko. Avstrijci se umikajo in Italijani prodirajo za njimi. Avstrijska armada izgubila blizo 200.000 mož. Italija praznuje največjo zmago.

London, 24. jun. — Avstrijska armada ob Piavi je premagana! Danes se umikajo avstrijske čete v velikem neredu od Montella do Jadranskega morja na petdeset milj dolgi črti in italijanske čete prodirajo za njimi. Iz Rima je prišlo sinoči uradno poročilo, da so Italijani vrgli Avstrijce čez narastlo Piavo. Poraz Karlove armade je prišel deveti dan ambiciozne ofenzive, ko je nemško poveljništvo izdalo ukaz, da Avstrijci skrušijo italijansko armado.

Italijanski vojni stan v severni Italiji, 24. jun. — Od Montela do morja je bil sovražnik premagan in Italijani so ga prisilili, da je prekoračil Piavo v največjem neredu. 40,000 Avstrijcev je prišlo v past na ovinku Piave v okolišu Montella.

Rim, 24. jun. — Vsa Italija danes praznuje največjo zmago odkar je v vojni.

Rim, 24. jun. — Poluradno poročajo: "Sovražnik bi rad skril svoj poraz s falsificiranimi poročili. 22. t. m. je bilo razglašeno na Dunaju, da so Avstrijci vjeli 40,000 Italijanov; resnica pa je, da toliko znašajo vse naše izgube v ubitih, ranjenih in vjetih. V ravno tem poročilu so naše izgube v zraku pomnožene s štirimi. Pravi, da smo izgubili 42 eroplanov, medtem ko smo od 15. do 20. junija izgubili le enajst letal, sovražnik je pa v tem času izgubil 83 eroplanov."

London, 24. jun. — Avstrijski vojni stan je poročal sinoči, da je poplava vsled dežja zelo otežkočila prevažanje živil in streliva avstrijski armadi na vzhodni strani Piave in da je bila zveza čez reko več ur pretrgana. — Že to priznanje z Dunaja je napovedalo poraz.

Rim, 23. jun. — Vojni stan je poročal sinoči, da je avstrijska ofenziva zlomljena in s tem končana. Ofenziva, ki je trajala osem dni, je prinesla avstro-ogrski armadi nezaslišan poraz. Avstrijci niso ponovili večjega napada od 20. junija in vsi poznejši lokalni napadi so bili zdrobljeni.

Položaj je zdaj tak, da avstrijske armade ne morejo nikjer dalje, a umakniti se tudi ne morejo, ako nočejo doživeti katastrofe. Druzega jim torej ne preostane, kakor pripraviti se na nove obupne boje. Poroča se, da je nemški glavni stan sklenil poslati na italijansko fronto dvanajst divizij in v zameno mora oditi ravno toliko avstrijskih divizij na zapadno fronto.

Izgube sovražnika v osemdnevnih bitkah se cenejo na 180,000 mož ubitih, ranjenih in vjetih. V enem samem okolišu so Avstrijci pokopali 5000 mrtvih.

V najbolj žalostnem položaju se nahaja trinajst divizij (okrog 182,000 mož) Borevičeve armade na zapadnem nižjem bregu Piave, ki so skoraj popolnoma odrezane od ostalih čet. Te divizije so od treh strani obkoljene od Italijanov, dočim je za njihovim hrbtom Piava, ki je zadnje dni silno narasla vsled velikega deževja. Italijanski in zavezniški avijatiki (med njimi tudi ameriški) so z bombami uničili vse začasne mostove in s tem pretrgali zvezo zajetih divizij od ostale sovražne armade. Zdaj poskušajo Avstrijci z eroplani prenašati živež zajeti armadi čez reko, kar je pa zelo nevarno, kajti Italijani z zavezniki vred so gospodarji v zraku.

Zajeta avstrijska armada se bori edinole s strojnimi puškami in navadnimi puškami, bajoneti in nekaj baterijami lahkih topov; kanonov težjega kalibra niso mogli spraviti čez reko. Avstrijci so izgubili vse postojanke, ki so jih bili zavzeli v prvem naskoku pred enim tednom izvzemši prej omenjenega okoliša na zapadnem bregu Piave, kjer jim grozi vsak hip katastrofa zajetja ali popolnega uničenja.

Čehoslovaki vjeli Avstrijce.

London, 23. junija. — Iz Rima javljajo, da so se legije češkoslovaških prostovoljcev v italijanski armadi borile z velikim pogumom in junaštvom. Legionarji so vjeli včeraj večje število Avstrijcev, ki so se čudili, komu so prišli v roke. Rekli so, da niso doslej verjeli, da so Čehi v italijanski armadi.

Avstrijski vojni stan je poročal sinoči, da je število vojnih vjetnikov naraslo na 40,000 v prvem tednu ofenzive in med njimi je bilo tudi nekaj Čehov in Slovakov, ki so bili takoj postavljeni pred vojno sodišče in ustreljeni.

Dalje se glasi avstrijsko poročilo, da je bitka ponehala, ko so bili "odbiti vsi večji italijanski napadi z velikimi izgubami."

Gladovna ofenziva.

Rim. — Da je avstrijska ofenziva res gladovna, je dokazano iz listin, ki so jih našli pri vjetnikih. Listine vsebujejo oklic feldmaršala Kourada von Hoetzendorffa, ki se glasi: "Vojaki, spomnite se plena, ki smo ga dobili od Italijanov zadnjo jesen; spomnite se, koliko ovac, krav, bikov, polnih skladišč obleke in polnih kleti vina, sladkorja in moke smo vplenili v Benečiji. Spomnite se na svoje rodbine in pomislite na bel kruh, ki vas čaka v Italiji."

Avstrijski vjetniki pravijo, da je za armado dolga vrsta vozov, ki so jih pripravili za odvažanje plena. Vjetniki so slabi in mršavi; pravijo, da že mesece dni dobo malo jesti in govore o strašnih razmerah, ki so vladale prejšnjo zimo. Kruh, ki ga uživajo avstrijski vojaki, je iz ržene slame in prompirja. Njihova uniforma je tako slaba, da razpada v kosce. Večina vjetnikov ima denar, toda je papir in železen drobiž.

Američani čistijo gozd Belleau.

Washington, 23. jun. — General Pershing je sinoči poročal: "Severnozapadno od Chateau Thierryja ob Marni so naše čete izboljšale svoje postojanke v gozdu Belleau in raztegnile svojo črto. Na Woevru in Vogezih je bilo vroče topniško bojevanje."

Z ameriško armado ob Marni, 23. junija. — Američani so v petek ponoči počistili severni rob gozda Belleau, kjer je bilo še nekaj nemških gnezd strojnih pušk. Operacija je bila kratka in ljuta.

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $3 na leto, $1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo $4.50 na leto, $2.25 za pol leta, $1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $3 per year; Chicago and foreign countries, $4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Maja 30—18) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

O tem in onem.

"Zmagovita Avstrija!" — Avstro-ogrske čete so dvakrat bežale iz Srbije, Rusi so jih dvakrat pognali v Karpate, Rumunci so jih natepli in na Goriškem niso mogle ustaviti Italijanov, dokler niso prišli Nemci na pomoč. Pred enim tednom so zopet napadle v Italiji in ves svet se zabava nad njihovo ofenzivo. Ampak — kadar je treba napasti množico sestradanih delavcev, množico rebelnih civilistov, starcev, žensk in otrok, takrat je avstro-ogrska soldateska zmagovita!

Na Dunaju in po drugih krajih Avstrije je zadnje dni zopet zavrelo. Bile so demonstracije in izgredi lačnih ljudi. Prebivalstvo, sestradano in oropano zadnje mrvice kruha, se je v skrajnem obupu vrglo na svoje izkoriščevalce in tirane, brzojavke nam pa sporočajo, da je vlada hitro poklicala kavalerijo na Dunaj. V tem trenotku še ne vemo, kako so končali dunajski izgredi. Morda je kavalerija pomandrala izgrednike in naredila začasni "mir in red" a nič čudnega ne bo, če se iz te iskre zaneti požar, ki oblizne vso srednjo Evropo. Majhni dogodki večkrat rode velike posledice. Vprašanje je le, kdaj se bodo vojaške čete naveličale pruskega hlapčevstva in brc na fronti ter pobijanja rebelnega ljudstva doma; čim se tega naveličajo in obrnejo orožje proti cesarju in njegovim vrhovnim morilcem ljudstva, tedaj pride njihova prva zmaga in revolucija bo slavila svoj triumf.

Vojna in fanatizem. — Načelnik vladnega plovbenega odbora Bainbridge Colby je izjavil prošli teden pred senatnim poljedelskim odsekom, da bo gradnja ladij padla za petindvajset odstotkov, ako kongres odvzame pivo delavcem v ladjedelnicah. Suhaški fanatiki namreč ne dajo miru kongresu in neprenehoma vpijejo o absolutni prohibiciji, kakor da je zmaga Amerike odvisna edino od vode. Generalu Pershingu nikakor ne morejo odpustiti, ker se ni oziral na njihove bedaste nasvete in dovolil, da imajo naši vojaki na Francoskem pivo in lahka vina. Junaški boji Američanov v Pikardiji in ob Marni pa dokazujejo, da niso zaradi piva in vina izgubili niti trohice bojevnih zmožnosti.

V Franciji ne poznajo vprašanja absolutne prohibicije; ravno nasprotno: vlada smatra, da je vino potrebno kakor druga hrana in vsak vojak dobi svojo merico. Ali ni ravno francoska armada dosegla uspehe, ki jih priznavajo celo Nemci?

Naša vlada bi storila veliko dobroto, če bi enkrat fanatičnim suhaškim gobezdačem pošteno zavezala gobce.

Kajzerjeva kultura! — Socialistični poslanec Braun je imel pogum povedati v nemškem državnem zboru sledečo resnico o Nemčiji: "Danes zremo v obraz strašnim razmeram javne morale. Vsakdo od navadnega kaznenca do dvornega hišnika goljufa, krade in ropa. Profitarstvo ne pozna nobene meje in izkoriščanje je razširjeno med vsemi sloji in celo vladni organi jemljejo nepostavni dobiček". — Pruski mogotci so hoteli zasužnjiti ves zunanji svet, naredili pa so iz svojih podložnikov zločince.

Monarhistični komedijanti. — Naši monarhisti so pričeli noreti. Ako niso pisma na justični oddelek vlade (ki izvirajo iz uredništva "Clevelandske Amerike"), da je Et. Kristan "rezervni avstrijski častnik" in da je v Clevelandu "govoril za Avstrijo", blaznost, potem je črna smola sladkor. Brez najmanjšega dokaza obdolže človeka tistih grehov, ki se njih drže, pa mislijo, da bodo s tem ubili Slovensko republičansko združenje. Ničemniki, ki so doživeli že nebroj blamaž, so zopet bogatejši za eno veliko blamažo.

Zdaj so začeli izkoriščati Masarika v svoje nečedne namene. Menda mislijo, da jim bo Masarik agitiral za nove člane, ki rastejo kakor kapniki v Postojinski jami. Kar je Masarik rekel v Chicagu in Clevelandu, je ena stvar, kako pa "Clevelandska Amerika" tolmači njegove besede, je druga stvar; obe stvari sta pa dan in noč. Značilno pa je, da so "bodoči kraljevi konzuli in ministri" povedali Masariku, da so najprej za svobodo in neodvisnost naroda in potem da narod sam odloča o formi svoje države, medtem ko prisegajo na krfsko deklaracijo s 13. točko vred, v kateri je že določena kraljevina. Ali morda niso nalagali Masarika?

Monarhistični generali v Ameriki so postali furijozni. Naše delavstvo jim ne gre na lim, pa so pričeli besneti. Zdaj pričakujemo, da objavijo pismo avstrijskega cesarja Karla, pisano papežu ali kakšnemu Sikstu, ki se bo glasilo, da je bil on, Karl, navzoč pred desetimi leti, ko sta se ruski car in Francjožef pogovarjala s Kristanom o ustanovitvi ruske in jugoslovanske republike! Pismo take vsebine bi sicer bilo blaznost, toda naši monarhisti si ga bodo že izmislili kakor so si izmislili, da je republičansko združenje "avstrijska špionska (!!!) organizacija" in da ima Kristan na Kranjskem gradove, ki jih avstrijska vlada še ni zaplenila!!

DOPISI.

San Diego, Cal. — Čital sem ne dolgo tega v nekem angleškem listu, da je svetoval župan nekega mesta na zapadu, naj se zviša davek na pse na svoto $25 z motivacijo, da bodo lastniki svoje pse rajše pobili, kot pa plačevali tako svoto. Če se to zgodi, bomo prihranili precejšno količino živil, kar je zelo važno v teh časih.

To je precej pametna misel, kajti psov je v mestih jako dosti in mnogi so hranjeni boljše, kot pa kake delavske družine.

Če hočemo s tako taktiko omejiti število psov, zakaj bi naj bile izvzete mačke? Tudi te požro mnogo mleka in mesa, kakor psi. Ena mačka bi zadostovala v hiši, ne pa dve ali tri dobro rejene mačke, toda miši tekajo po hiši ravno tako prosto, kot da ni v nji nobenega mačka.

Jaz bi svetoval, naj se nekaj ukrene vsaj glede tistih mesnic, v katerih imajo po pet ali več mačkov. Znanih mi je mnogo mesnic, pa pri vsaki imajo povečje število mačk. Sedaj stanujem v prostorih nekega tukajšnjega mesarja, ki ima osem mačk. Videl sem, kako je dajal tem mačkom najboljšo govedino, ki jo prodaja po 35c funt. Sam mi je povedal, da mu mački požro za $3 vrednosti mesa vsak dan. Miši pa gospodarijo, da celo podnevu tekajo po sobah, kaj šele ponoči. Za kako korist so potem mačke?

To se ne dogaja samo v prej omenjeni mesnici, nego tudi po mnogo drugih; mačke jedo dobro meso, medtem ko morajo delavci kupovati ceno meso.

Če se nalaga večji davek na pse zato, da jih bodo ljudje odpravili in se bo na ta način prihranilo na živilih, se mora tak davek naložiti tudi lastnikom mačk. V primeri s psom bi moral biti davek na mačke najmanj $100, in bom tudi povedal zakaj. Pes, če ni bil v mladosti sprijen od otrok, je vedno dober varuh doma in najboljši gospodarjev prijatelj, pa naj bo ta pes lačen ali nasičen. Z mački je razlika: Ako so siti, polenujejo kje na gorkem, pa se ne brigajo, če jim sto miši pleše okoli glave. Če so pa lačni, tedaj po mijavkajo v kuhinjah okoli kuharice toliko časa, da jih nasiti in potem pa zopet lenarijo. Iz teh razlogov se mi zdi odprava ali vsaj omejitev števila mačk potrebnejša, kot pa psov.

Jaz lastujem enega psička, ki prekaše v lovljenju miši vse gospodarjeve mačke in lahko rečem, da je v teh dveh mesecih kar živim v tej hiši, polovil več miši, kot pa vse gospodarjeve mačke.

Ivan Bernik.

East Palestine, Ohio. — Dokaj časa je že od tega, kar smo ustanovili lokalno organizacijo Slovenskega republičanskega združenja, vendar pa ni bilo čuti še nikakega poročila o tem v javnosti. Vzrok je menda ta, da ni bilo v splošnem nič važnega poročati in ker je naselbina majhna, kajti tu živi le kakih 40 Slovencev.

Ko smo ustanavljali krajevno organizacijo SRZ., nismo imeli pri tem skoro nobenih zaprek, ker tu nimamo nobenega resnega nasprotnika tej organizaciji, pač pa so skoro vsi njeni aktivni pristaši. Zato nam tudi ni bilo potreba sklicevati kakih agitacijskih shodov, ali prositi za pomoč pri agitaciji.

Obžalovanja vredno pa je, da so nekatere večje naselbine tako mlačne, da je toliko nasprotovanja in nepotrebnega beesdičenja proti organizacij SRZ. Saj vendar živimo pod ljudsko vlado, ki nam daje priliko delovati za demokratične priložnost. Saj s tem vendar pomagamo našemu narodu v domovini in njegovi borbi za svobodo in neodvisnost.

Mlačnost v gibanju za naše cilje po nekaterih slovenskih naselbinah je menda največ pripisovati trmoglavosti, sebičnosti, klerikalni vzgoji in drugim takim napakam in razvadam med našim ljudstvom, ker mu manjka dobrih in razumnih agitatorjev, ki bi vršili delo probujenja med maso in jo navajali k poti spoznanja in kadar bi prišlo to, bi jih bilo treba navaditi aktivnega dela.

Kakor hitro se porodi kako gibanje in se ustanovi organizacija, tedaj se že najdejo nasprotniki, ki završe in zašume, da bi s svojim vriščem izvršili svoje uničevalno delo. Človek skoro ne more verjeti, da se je nasproti Slovenskemu republičanskemu združenju ustanovila organizacija, ki postavlja dinastične interese nad ljudske interese in to v deželi, ki je skozinskoz republikanska, kjer imajo dovolj prilike spoznavati koristi republikanske forme države nad monarhistično formo. Čemu bi silili posebno ameriškim Jugoslovanom novo monarhijo, kajti komaj smo se otresli ene, pa naj gredo že gredo v drugo.

Rojaki, kateri ste za resnično svobodo Jugoslovanov, vstopite v vrste Slovenskega republičanskega združenja in obrnite hrbet našim nasprotnikom, ki le zavajajo narod.

Jakob Istenič.

Johnstown, Pa. — Z velikim zanimanjem se pripravljajo slovenska društva na skupen piknik, katerega bo priredilo 18 slovenskih društev v prid Rdečemu križu in za propagando ideje bodoče jugoslovanske republike. S tem piknikom bo dosežena že davno gojena želja naših društev, katera so se soglasno izrekla za skupno sodelovanje v bodoče. Plemenita ideja za skupen blagor se je začela uresničevati; med našimi društvi ni več nikakšnega nasprotstva, izginili so predsodki posameznikov in med člani ni več razlike h kateri jednoti da spada ali kakšnega mišljenja je. Vsakdo danes vé, ako hočemo doseči kakšen uspeh, si moramo biti edini, in to so naša društva začela vpoštevati, kar je vse hvale vredno.

K sodelovanju se je priglasila tudi slovenska Maxhom godba; ista bo na pikniku svirala brezplačno. Živela!

Priprave za proslavo dneva proglašenja ameriške neodvisnosti 4. julija, katere se bodo korporativno udeležila skoro vsa slovenska društva iz Johnstowna in okolice, so v polnem teku. Vse bo pravočasno objavljeno v lokalnih listih; posebej se bo objavilo še v slovenskih listih, da bo vsako društvo obveščeno, kje in kdaj se ima sestati. Odbor, kateri urejuje spored parade, ki obeta biti ena izmed največjih, kar se jih je še priredilo v Johnstownu, bo obvestil pravočasno vse krajevne odbore vseh narodnosti, kakor hitro bo z sporedom gotov.

Apeliram na članstvo skupnih društev, da se polnoštevilno udeleži te parade. Društva, ki imajo zastave, naj jih vzamejo s seboj. Priporočljivo je, da si društva nabavijo primerne napise, kateri naj bi značili lojalnost Slovencev do Amerike, ter zaničevanje do nemške avtokracije. Slovenska društva bodo prideljena v sprevodu kot slovenski oddelek.

Društva, katera se še niso odzvala, in katera še niso zastopana v tem gibanju, naj se priglasijo z udeležbi in sicer v najkrajšem času, ako hočejo biti s priglašenimi društvi na njih imeniku. Ker gre za proslavo največjega ameriškega praznika, ne bi bilo umestno, da bi se temu odrekala.

Do sedaj so priglašena sledeča društva:

Za Conemaugh: dr. sv. Alojzija, št. 36, JSKJ.; dr. Boritelj, št. 1, SDPZ.; dr. Sinovi Slave, št. 168, SNPJ.; dr. Delavec, št. 59 SDPZ.

Za Franklin: dr. Zaveznik, št. 3, SDPZ.; dr. Danica, št. 44, S. N. P. J.; dr. Zorislava, št. 148. S. N. P. J.

Za Woodvale: dr. Napredni Radnici, št. 152, SDPZ.

Za Cambria City: dr. sv. Cirila in Metoda, št. 16. JSKJ.; dr. Mirni Dom, št. 45, SDPZ.; dr. Adrija, št. 3, SNPJ.; dr. Sloga, št. 11, SSPZ.

Za Maxhom: Slovenska Maxhom godba in Samostojno društvo Maxhom.

Za Kelso: dr. Zavedni Štajerc, št. 9, SPDZ.

Za Bon Air: dr. Bonairski Slovenci št. 79, SDPZ. in Napredni Slovenci št. 252, SNPJ.

Zabava za Slovence dne 4. julija bo na Maxhomu, kjer bo slovenska Maxhom gorba obdržavala svoj običajni piknik; zato so naprošena društva, da se istega, ako je mogoče, v obilnem številu udeleže, da tako financijelno nekoliko pomoremo naši slovenski godbi.

Vsem na veselo svidenje na piknику dne 22. junija na Faithovi farmi!

Andrej Vidrich, tajnik zveze slovenskih društev za Johnstown in okolico, 634, Main St., Johnstown, Pa.

Kupujte vojnovarčevalne znamke v tem tednu.

Intrige monarhističnih pristašev.

Chicago, Ill. — Ko čitam surove izbruhe tistih slovenskih časnikarjev, ki se s svoji zaslepljenosti navdušujejo za monarhijo, mi vest ne da miru, da tudi jaz povem svoje mnenje.

Višek budalosti sedaj izlivajo v "Clevelandski Ameriki", ki ji gre menda trda za obstanek, pa stresa svojo jezico nad organizacijo in ljudmi, ki delajo za demokratično rešitev jugoslovanskega vprašanja, in pri tem ni prav nič izbirčna v sredstvih, nobeno natolcevanje in zavidanje ji ni preumazano.

V eni zadnjih izdaj "C. A." piše nje urednik, ali kdorkoli že pod uredniško rubriko, da je profesor Masaryk ožigosal delovanje SRZ. in dejal, da se popolnoma strinja z delovanjem Londonskega odbora. V poznejši izdaji clevelandskega slovenskega dnevnika "Enakopravnost" postavljajo to trditev C. A. na absolutno laž, kajti Masaryk ni nikdar kaj takega trdil, pač pa je dejal, da on ne verjame, da dela londonski odbor za monarhijo. To je razumljivo, kajti londonski odbor zna rezati na dve strani. Pri republikanskih pristaših trdi, da se bori za samoodloodločevanje jugoslovanskih narodov, v istem času pa podpisuje deklaracijo, ki je podpisana po predsedniku londonskega odbora in srbskemu ministru Pašiću, kjer stoji črno na belem v drugi točki te deklaracije sledeče:

"Ime države bo: kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, vladarjev naslov pa: Kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev."

Da bo bodoča Jugoslavija kraljevina, dokazuje jasno tudi 1. in 13. točka omenjene deklaracije, ki jo do danes niso še nikjer, niti oficijelno niti neoficijelno preklicali. Dokler ne store tega, stoje trdno na kraljevskem monarhističnem programu.

Profesor T. Masaryk povdarja ob vsaki priliki, da je republikanec in razni češki politiki ga že sedaj imenujejo kandidatom za predsedniško mesto bodoče češkoslovaške republike. Masaryk je torej republikanec in ne samo to, nego napreden republikanec in navdušen demokrat. Ali more tak človek želeti monarhijo drugemu narodu, medtem ko za svoj narod deluje za republiko in to povsod tudi povdarja? Da, šel je celo tako daleč, da je izjavil pred delegati krajevne organizacije SRZ. v Clevelandu ob priliki njegovega prihoda v Cleveland, da on ne verjame, da bo po tej vojni mogoče ustanovljati monarhije. Sedaj ga pa hočejo ljudje, ki absolutno prisegajo na evangelij krfske deklaracije, izrabljati v svoje propagandne svrhe. Profesor Masaryk ima več dela, kot ga pa more zmagovati v boju za osvobojenje češkega naroda, zato je lahko umljivo, da nima časa natančnejše študirati politične boje med jugoslovanskimi narodi za osvoboditev lastne države. Jugoslovansko vprašanje je vsled svojih posebnih razmer eno najbolj zamotanih evropskih vprašanj in tudi eno najvažnejših vprašanj sploh, ki mu daje po svoji bistvenosti mednaroden značaj.

Mi vemo za pravično in edino pravo rešitev tega vprašanja, in to je: Ustanovitev jugoslovanske federativne republike, v kteri bodo vsi jugoslovanski narodi vsak zase samostojni po vzgledu ameriških držav, ki so vse avtonomne, toda imajo skupno centralno vlado, armado, trgovske pogodbe itd. Ako se ustanovi Jugoslavija na podlagi programa SRZ., katerega ne zastopajo samo ameriški Slovenci, nego tudi vsi z demokratizmom prešinjeni Slovani v domovini, in teh je čimdalje več čim dalj traja vojna, potem šele se bo lahko reklo, da smo Jugoslovani dosegli neodvisnost, kajti dosegli jo bodo vsi jugoslovanski narodi. Saj se je Masaryk celo izrazil, da je tudi v srbski armadi precej republikancev; če pa so v armadi monarhije republikanci, ki javno izražajo svoje prepričanje, potem smo lako toliko bolj gotovi, da bomo uresničili naš program, pa če se ljubitelji kron na glavo postavijo.

Že čestokrat se je tem ljudem svetovalo, če hočejo skupno delo, naj uradno prekličejo veljavnost krfske deklaracije in sprejmejo program samoodločevanja narodav na Balkanu o svoji usodi. Toda tega nočejo napraviti, nego iščejo izhod iz te zagate potom raznih pretvez, ker vidijo, da je ljudstvo nasprotno monarhijam. Kateremu ameriškemu Slovencu se ne zdi smešno priklanjanje in češčenje vladarja in fraze, kot: "Vladar po milosti božji", "njegovo veličanstvo" itd. Toda ne samo fraze, ki ponižujejo ljudstvo in slave vladarja, nego tudi ustava je, ki trpi vsled monarhistične forme na škodo ljudstva.

Sicer je pa v današnjih časih, v dobi splošnega probujenja mas za demokracijo naravnost smešno, če ti prihajajo ljudje, pa vsklikajo: Bodoča Jugoslavija bo kraljevina. . .

Kraljevino zahteva litvinski nadškof in želi, da naj ima litvinska monarhija konservativno ustavo. Monarhijo zahtevajo reakcionarni elementi na Finskem in tudi v Ukrajini. Tudi poljski plemenitaši in škofje bi se sprijaznili z monarhijo in monarhijam ni prav nič nasprotna kajzerjeva Nemčija. Toda, prijatelji, vsi ti ljudje so sovražni demokraciji v smislu, kot ga ima ta beseda. Demokratje hočejo biti dandanes vsi, tudi kajzer Viljem in avstrijski Karl se "bahata", da sta za demokratičen mir in za demokratične države. Seveda pomeni demokracija za take ljudi vsenekaj drugega, kot pa za nas. Za nas pomeni demokracija vlado ljudstva, ki bo popolnoma neodvisna od monarhističnih in aristokratičnih vplivov in to je mogoče edino le v republiki. To ve Masaryk, to vemo mi, to ve Wilson in vsi drugi borci za demokracijo—edino gospodje v Clevelandu in še nekaj drugih regenatov ne ve tega, pa ponavljajo svojo staro pesem, da bo republika že prišla, ampak zaenkrat še ne. Zakaj pa je Jugoslovanom potrebna monarhija? Ali je ljudstvo zastran kralja ali cesarja, ali je ljudstvo zastran dinastij? Dinastije brez države in ljudstva, ki jim je podložno, so nič, medtem ko ljudstvo prav lahko izhaja brez dinastij.

Ako smo mi za nemško, češko, poljsko in rusko republiko, zakaj bi ne bila dobra tudi za Jugoslovane. Zakaj naj ravno Jugoslovani brezpogojno prisegajo na evangelij krfske deklaracije? Fakt je tu, da se ljudstvo nikjer ne bori za monarhijo in tudi Jugoslovani ne, kajti že sedaj imajo dovolj bridkih izkušenj, ki so se jih nabrali pod vlado "slavnega habsburškega doma."

Tudi pred napovedjo vojne Nemčiji smo imeli liste, ki so se borili za monarhijo in jo zagovarjali; razlika je bila le v tem, da so bili ti listi za avstrijsko monarhijo. Saj se še vsi spo-

(Dalje na 4. str. 5. kol.)

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje s prve strani)

Drugače je ob Marni bolj mirno. Vreme je oblačno in mokro.

V Loreni je prišel med Amerikane nemški dezerter, ki je povedal, da je nemško poveljništvo umaknilo 280. divizijo iz dotične črte in jo nadomestilo s 87. divizijo veteranov z ruske fronte, ki je pomešana z mladimi rekruti. Dezerter je dalje izpovedal, da nemški častniki se več ne norčujejo iz Američanov, pač pa opozarjajo svoje čete, da imajo pred seboj "zelo nevarnega sovražnika".

London, 23. junija. — Nemški vojni stan je poročal včeraj, da so imeli Američani velike izgube pri napadu v gozdu Belleau severnozapadno od Chateau Thierrya.

Na zapadni fronti se nadaljujejo lokalni boji. Maršal Haig je javil sinoči, da ni z angleške fronte nič novega.

Francoske baterije nagajajo Nemcem v Pikardiji. Francozi so v zadnjih štiriindvajsetih urah izvršili dve uspešni operaciji južnovzhodno od Montdidierja in vjeli nekaj Nemcev.

Dve tretjini kajzerjevih submarink uničenih.

Pariz, 23. junija. — Podtajnik francoske mornarice je izjavil včeraj v francoskem parlamentu, da so zavezniki že uničili dve tretjini nemških potapljač. "Uničujemo jih dvakrat bolj hitro kakor jih Nemci grade," je dejal podtajnik.

Dnevni seznam izgub.

Washington, 23. jun. — Včerajšnja lista vsebuje 153 imen. Izgube v armadi so porazdeljene: 52 mož ubitih v boju, 26 jih je umrlo za ranami in devet vsled bolezni, 10 je smrtno ponesrečilo (eden na eroplanu), 37 težko in dva lahko ranjena, 16 mož pa pogrešajo.

Lista mornarske pehote vsebuje 31 imen. Štirje so ubiti v boju, 15 mož je umrlo za ranami in 12 je težko ranjenih.

KRVAVI IZGREDI V BUDAPEŠTI.

(Nadaljevanje s prve strani)

sploh zelo malo simpatij za Avstrijo in njeno prebivalstvo.

Iz Budapešte javljajo, da ni položaj glede živeža nič boljši na Ogrskem. V mnogih krajih je le ena četrtina živeža na razpolago, kolikor je potrebno za prehrano ljudstva.

Bavarski list napada kajzerja.

Ženeva. — Mnogo nemških listov je odprto napadlo govor kajzerja Viljema, ki ga je imel zadnji teden ob tridesetletnici svojega prestolovanja. "Muenchener Post" piše, da bi kajzer "lahko proslavil obletnico s pomiloščenjem in s humanitarnimi čini, ne pa s podžiganjem sovraštva do Anglije in brez najmanjše besedice zahvale svojemu ljudstvu, ki se žrtvuje v sedanji vojni."

Nemški socialist napoveduje maščevanje Rusije.

Amsterdam. — "Rheinische Westfalische Zeitung" v Essenu piše, da je neodvisni socialist Hofer izjavil v pruskem državnem zboru zadnji petek sledeče:

"Nemške čete so brez usmiljenja pomorile 10.000 bolševikov v Taganrogu in vi pravite, da je mir v Rusiji! Meni se zdi, da nas bo Rusija prijela za vrat, kadar pride pravi čas. Lahko je ubiti nasprotnika, če ga prej oslepiš s strupenim plinom. Ljudstvo mora strmoglaviti vlado, ki je nezmožna doseči mir s sporazumom."

Predsednik zbornice je dal Hoferju ukor za te besede.

Vesti iz Rusije.

Bivši car premeščen v Moskvo.— Protibolševiška revolta se širi

Bern, 23. jun. — Iz Berlina poročajo, da je sovjetska vlada premestila bivšega ruskega carja Nikolaja Romanova v Moskvo, ker v Jekaterinogradu ni bil več na varnem zaradi gibanja čeških legij.

Curih, 23. junija. — Nemški listi pišejo, da je Nikolaj Lenin, predsednik sovjetske vlade v ruski republiki, resigniral. Vest ni potrjena.

Stockholm, 23. jun. — Delavci v okrožju Nižni-Novgoroda so revoltirali proti bolševikom. V Tuli je povzelo enako akcijo 10,000 delavcev. V Moskvi je bila zadnji teden konferenca delavskih protibolševiških strank, kiso sprejele resolucijo z zahtevo, da mora vlada sklicati ustavodajno skupščino. Mensševiki so imeli večino na konferenci.

Bolševiki izključujejo mensševike.

London. — Iz Moskve poročajo, da je centralni izvrševalni odbor ruskega sovjeta zavzel drastične korake napram socialnim revolucionarjem in mensševikom. Ukazal je izključiti vse člane omenjenih dveh strank iz svoje srede in krajevnim sovjetom je naloženo, da ravno tako izobčijo vse mensševike in socialne revolucionarje. Bolševiki dolže člane teh strank, da delujejo v sporazumu nasprotniki sovjeta.

Gibanje Čehoslovakov v Sibiriji.

Moskva, Rusija. — Gibanje češkoslovaških čet v Rusiji proti bolševikom ni samo odrezalo Sibirije od Velike Rusije, temveč je tudi ustavilo promet na reki Volgi. Tako poročajo iz Nižninovgoroda. Čehoslovaki so zasedli most blizo Sizrana in plovba po Volgi severno od Samare je s tem prenehala. Na tisoče nosačev zdaj nosi žito iz Nižninovgoroda v kraje ob Severni Reki, kjer primanjkuje kruha.

Razne iz inozemstva.

Scheidemann na Holandskem.

Amsterdam. — Filip Scheidemann, vodja večinske socialistične stranke v Nemčiji, je prišel v petek v Leeumarden, kjer je imel sestanek s Petrom Troelstro, voditeljem holandskih socialistov. Troelstra gre v kratkem na letni zbor angleških delavskih strokovnih organizacij.

Rumunski mir.

Pariz. — List "Le Temps" je objavil podrobnosti mirovne pogodbe med Rumunsko in centralnimi državami, ki je bila podpisana v Bukareštu. Iz teh podrobnosti je razvidno, da je kajzer veliko večjo butaro naložil Rumunski kakor je pa bilo doslej znano.

V pogodbi je točka, ki je vzela Rumuniji 130 vasi s 130.000 čisto rumunskimi prebivalci in jih dala Ogrski. Vsega skupaj je Rumunija morala dati 26.000 štirijaških kilometrov teritorija z 8000.000 prebivalci. Ostala Rumunija je pa takorekoč v sužnosti Nemčije. Šest nemških divizij je tamkaj, ki pazijo, da moški opravljajo določeno delo in nemški oblastniki imajo pravico zapreti ali deportirati vsakega Rumuneca, ki ne uboga. Nemčija si je prilastila pravico rekvirirati petrolej in žito kolikor hoče brez ozira na potrebe rumunskega prebivalstva.

Mirovna pogodba z Rumunijo je torej ravno tako roparska in nesramna kakor z Rusijo.

Turški mirovni pogoji.

London, 23. junija. — Iz Švice poročajo, da je turški list "Aati" v Carigradu objavil sledeče mirovne pogoje Turčije: Angleži morajo povrniti okupirano ozemlje v Mezopotamiji in Palestini; Egipt mora priti pod turško vlado; turška nadvlada nad Črnim morjem in vse države ob morju pod turškim protektoratom; Grška mora povrniti Kreto Turčiji.

Turški vojni stan je včeraj poročal, da turška artilerija bombardira Jeriho v Palestini.

V vojnovarčevalnih znamkah je denar najboljše naložen.

Ameriške vesti.

POMANJKANJE GOVEDINE JE LE ZAČASNO.

Cicago, Ill. — Živilski upravitelj Hoover je po konferenci s C. E. Yanceyjem podal sledečo izjavo:

"Sedanja odredba za varčevanje z govejim mesom je le začasna in ima opraviti z začasnim položajem."

NEZGODA V ZRAKU.

Springfield, O. — Lajtnant Frank Stewart Patterson iz Daytona in lajtnant Leroy Swan sta smrtno ponesrečila na Wilbur Wrightovem polju. Letala sta bila 10,000 čevljev visoko, ko je vodja izgubil oblast nad letalom, ki je pričelo padati na tla.

PREISKAVA PROTI MESARSKIM TVRDKAM.

New York, N. Y. — Posebni preiskovalec, ki ga je imenovala zvezna obrtna komisija, da vodi preiskavo proti mesarski tvrdki Wilson & Co., obtoženi, da je poslala armadi in mornarici sprijeno meso, je odgodil preiskavo po zaslišanju prič za teden dni.

Po odgoditvi preiskave je William T. Chantland, ki vodi preiskavo, naznanil, da komisija vbodoče preišče obtožbe proti velemesarski tvrdki Morris & Co., ki je prodajala stare kokoši za mlade piške, namenjene za oficirsko kuhinjo blizo San Antonio, Tex.

William W. Bowers, pomožni splošni superintendent mesarske tvrdke Wilson & Co. v Chicagu, je pri zaslišanju zagovarjal tvrdko. V obrambo je navedel, da sta on in Wilson jedla šunko, ki je bila odklonjena.

TRIJE POMORŠČAKI V KAŠI.

Chicago, Ill. — Trije pomorščaki z velikojezerske postaje so se preoblekli v civilno obleko, ukradli avtomobil in se odpeljali na pohajkovanje. Daleč niso prišli, kajti kmalu s ojih ujeli policaji na motorcikljih.

Pomorščaki so: 21-letni Harry Schmelzer, 21-letni Abraham Schultz in 20-letni Christy Fisher. Policija jih je izročila uradnikom justičnega departmenta in mogoče pridejo pred vojno sodišče radi dezertacije. Pomorščaki izjavljajo, da niso mislili pobegniti in niso ukradli avtomobila. Preoblekli so se v civilno obleko in vzeli avtomobil le začasno, da se odpeljejo na pohajkovanje in se dobro zabavajo.

NEČLOVEŠKI OČE.

New York, N. Y. — Karl Seidoff je priznal, da je svojo 9-letno hčer Katarino učil pete božje zapovedi "ne kradi," da jo je obesil na dvorišču na kol, ki je služil za obešanje perila, ker mu je ukradla 25 centov. Dekletce je uteklo smrti, ko je pri brcanju z nogami spravila poleno v pozicijo, da sta njeni nožici počivali na njem. Sodišče je Seidoffa pridržalo za veleporoto in zanj določilo $3,000 poroštva.

Železniški detektiv je šel mimo Seidoffove hiše, ko so ga klici deklice opozorili, da se godi nekaj izrednega. Pogledal je na dvorišče in videl malo Katarino privezano z vrvjo okoli vratu, ki je bila pritrjena vrhu kola. Njeni nožici sta stali na polenu pod njo in stala je na prstih, da se ji vrv ne zadrgne okoli vratu. Vprašal je očeta, kaj to pomeni in Seidoff je odgovoril, da uči hčer, da ne bo kradla, ker mu je vzela 25 centov.

V vojnovarčevalnih znamkah je denar najboljše naložen.

NEZGODA NA ŽELEZNICI.

Washington, D. C. — Na železniškem križišču v Ardenu je brzovlak Washington-Pittsburg udaril s tako silo ob avtomobil, da ga je zdrobil na kose. Dve ženi sta obležali mrtvi, Owen Adams iz Canonsburga je pa dobil težke poškodbe.

Rudarji apelirajo na zakladniškega tajnika.

Brazil, Ind. — Rudarji, ki delajo v sedemnajstih rudnikih v tukajšnji okolici, so obdržavali shod na katerem so razpravljali o vlaku za rudarje na pennsylvanski železnici. Zaključili so, da predlože zadevo zakladniškemu tajniku, ki je obenem železniški upravitelj. Rudarji izjavljajo, da ne morejo prebiti še ene zime, ne da bi se z vlakom vozili na delo in od dela.

FARMAR ARETIRAN; SKRIVAL JE DEZERTERJA.

Bedford, Ind. — Farmar Andrew Eggers, ki ima svojo farmo blizo Fayettevilla, je bil aretiran na obtožbo, da je skrival Joe Laka, dezerterja iz ameriške armade. Obtožnica mu očita, da je pomagal skriti in zakopati vojaško uniformo in da prikriva bivališče svojega sina Andrew Eggersa, ki je bil po nabornem zakonu potrjen k vojakom, pa se ni zglasil, ko je bil pozvan v vojaško službo.

SENAT ODOBRIL, DA SE ODPRE INDIJANSKA REZERVACIJA.

Washington, D. C. — Senat je sprejel Ashurstovo predlogo, ki dovoljuje, da se odpre 30,000 akrov sveta v zapadni indijanski rezervaciji privatnim podjetnikom, da izrabijo rudo v vojne svrhe, ki leži v tem svetu. Predloga pojde zdaj pred kongresno zbornico.

Lane, tajnik za notranje zadeve, je priporočil predlogo, ki dovoljuje izrabiti rudo privatnim podjetnikom, ker nimajo Indijanci kapitala, da bi rudo iztrgali iz zemeljskega osrčja. Indijanci bodo prejemali po pet odstotkov od vrednosti rude, ki jo izkopljejo privatni podjetniki.

Najemniške pogodbe bodo trajale za dobo tridesetih let, po katerih jih lahko tajnik za notranje zadeve podaljša za deset let.

VELEPOROTA PROTI CESTNOŽELEZNIŠKI DRUŽBI.

New York, N. Y. — Cestnoželezniška družba Brooklyn Rapid Transit je nastavljala žene in dekleta kot sprevodnice. Nekatera dekleta so bila stara komaj 14 let. Proti temu izkoriščanju mladine je nastopila veleporota in je priporočila, da državna legislatura takoj sprejme zakon, ki zabrani duševno in telesno propadanje ženske mladine.

Preiskovalci so po več tednih dognali, da je družba najela žene dvomljivega značaja, ki vživajo tajno razne škodljive strupe. V družbi teh žen so delale mlade, neizkušene nepokvarjene deklice.

MAJHEN VZROK, VELIK UČINEK.

Pittsburgh, Pa. — Mrs. Annie Simons, stara 35, let je imela majhen prepirček z Joe Petrichem, ki je nekoč bil pri nji na hrani in stanovanju. V teku prepira je Petrich potegnil samokres in odčal strel na Simonsovo. Po izvršenem zločinu je Petrich pobegnil, Somonsovo pa so težko ranjeno prepeljali v bolnišnico. Zdravniki izjavljajo, da ni upanja, da okreva.

Kupujte vojnovarčevalne znamke v tem tednu.

MOŠTVO ZRAČNE LADJE REŠENO.

Cape May, N. J. — Zračna ladja, ki je odplula z enim krmarjem in enim rokodelcem in so jo dalj časa pogrešali, je imela majhno nezgodo.

Stroj se je pokvaril in ladja se je morala spustiti na morje. Na srečo je bila blizo neka ladja in zrakoplovca sta se rešila. Ladja ni bila opremljena z brezžičnim aparatom in je bilo nemogoče sporočiti, da je vožnja končala brez resne nezgode.

Veter je na to pograbil zračno ladjo in jo zopet dvignil v zrak in odnesel proti vzhodu.

NESTRPNI BRYAN.

Chicago, Ill. — Iz Washingtona D. C., prihaja vest, da se je W. J. Bryan iz Lincolna, Nebr., izjavil, da se bo agitacija za popolno prohibicijo nadaljevala, kljub temu, da se je plovbeni odbor po svojem zastopniku odločno izrekel proti nji.

Kupujte vojnovarčevalne znamke v tem tednu.

Hrbtobol

je bolezen, kateri se kaj rade pridružijo še druge bolezni. V obče nastane hrbtobol vsled kake nerednosti na ledicah, ali v mehurju in se zahteva pri tem takojšne pozornosti in dobrega zdravila. V vseh takih slučajih vam toplo priporočamo

Severa's

Kidney and Liver Remedy

(Severovo Zdravilo za obisti in jetra). Rabite to zdravilo pri pogostem in bolestnem spuščanju vode in pri otrocih, ki močijo po noči posteljo. To zdravilo pomaga tudi pri zlatenici ali če imate zopra želodec. To zdravilo odpravlja otekline dolenjih delov života. Cena 75c in $1.25. Na prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. januja 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:
Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK.
Jože Ambrožič, box 351, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rocksprings, Wyo.

POROTNI ODSEK:
Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pleteršek, box 436, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK PROSVETE:
Jože Zavertnik.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:
JOHN VERDERBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov
JOŽE AMBROŽIČ, box 351, Canonsburg, Pa.

Pritožbe propirijive vsebine, ki sta jih rešili prva in druga inštanca, se pošiljajo na naslov:
ANTON HRAST, box 140, Canonsburg, Pa.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:
UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglasi, se pošiljajo na naslov:
UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657—57 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravništvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč zapišite naslov, ki je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

POTREBUJEMO 50 UNIJSKIH RUDARJEV.

Mi imamo sedaj precej dobrih stanovanj za oženjene rudarje, ki lahko dobe tukaj dobro delo; mi potrebujemo delavce ki so pri volji delati vsak dan. Mlačnežev ne maramo. Premog je 4 do 5 čevljev visok, ni plina ne vode. Dobra streha, rabljo se odprte svetilke. To je varen rudnik v vseh ozirih. Mi imamo delavce, ki delajo za nas že 12 let, ti so pripravljeni vam vsak čas povedati kako je v naših rudnikih. Za samce imamo tukaj precej družin, ki jih bodo radi vzeli na stanovanje in hrano. Ako hočete imeti stalno delo in dober zaslužek, potem pridite delati za našo družbo. Naši delavci zaslužijo do $190.00 na dva tedna. **Gorman Coal & Coke Co., Austen, W. Virginia,** poleg B. & O. R. R. železnice. Vprašajte za Mr. Murphyja, superintendenta in mu pokažite ta list. Če pa vam ni mogoče priti takoj, pa pišite na gornji naslov.

NAZNANILO.

Pozor Slovenci v okolici Johnstowna, Pa.

Vabljeni ste vsi, da se mnogoštevilno udeležite PIKNIKA, katerega priredi novoustanovljeno Slovensko izobraževalno pevsko društvo, "Veseli Planinec" v nedeljo dne 30. junija, t. l., na prijaznem kraju New Town, ali kot je Slovencem znano: na (Krpatih). Začetek točno ob 2 uri popoldne. Vstopnina za moške je $1.50, za dame pa le 25c. Ker je to prvi izlet našega novoustanovljenega pevskega društva, uljudno vabimo vsa pevska društva iz bližnje okolice, kot Pled, Rodinjub in Vihar in vabimo tudi godbeni društvi iz Dunlo in Maxhoma, da se gotovo udeleže. Nadalje vabimo vse rojake in rojakinje iz okolice Franklin, Conemaugh, Johnstown, South Fork, itd., da nas v mnogem številu posetijo pri tem izletu. Čisti dohodek je namenjen za društvo. Za razna okrepčila in dovolj zabave bo skrbel odbor.

Na veselo svidenje vsem na izletu! Odbor.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

POZOR DOPISOVALCI! — Kdor želi imeti dopis v sredini številki, naj ga pošlje toliko zgodaj, da pride uredništvu v roke najkasneje v soboto; kar pride pozneje, je preloženo do druge srede. Izjema je le tedaj, če je kaj posebno važnega, kar se ne more odlagati, in v takem slučaju mora priti po "special delivery" najkasneje v pondeljek popoldne. — Uredništvo.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specijalist v Pittsburghu, ki ima 28 letno prakso v zdravljenju tajnih moških bolezni.

Zastrupljenje krvi zdravi z glasovitim zdr. ki ga je izumel dr. prof. Ertlich. Če imate mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kostih, pridite in lažjetil vam bo kri. Ne čakajte, kar ta bolezen se nalese.

Vse bolezni, ki prihajajo po vodnem odtoku ozdravim po okrajšani metodi. Kakor hitro opazite, da vam poneholja moška sposobnost, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam bom zopet povrnil.

Zoženje žil, ki vodi iz mehurja ozdravim v kratkem času. Hydrocele ali vodne kile ozdravim v 30 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročijo bolečine v krilu in hrbtu in včasih tudi pri spuščanju vode, ozdravim z gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine, otekline, srbečico, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času in ni potrebno lekati.

Uradne ure: V ponedeljkih, sredah in petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne. V torkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer.—Ob nedeljah pa do dveh popoldne.

Po pošti ne delam. — Pridite osebno.— Ne posebite časa in stevilke!

Zdravim samo moške osebe.

Prof. Dr. Mullin

ZDRAVNIK — SPECIALIST ZA SLOVENCE

411—4th Avenue

(NA SPROTI POŠTE)

Pittsburgh, Pa.

ELEKTRIČNA PREGLEDBA Z X ŽARKI.

Star in izkušen zdravnik, z 26 letno prakso. Zdravi uspešno in hitro vse bolezni, pluča, želodec, obisti, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni moških. Ozdravi vsako bolezen katero prevzame v svojo oskrbo. Uporablja najboljša evropska, ameriška in ostalih delov sveta zdravila. Nizke cene. Nasvet brezplačno. Točna pregled popolnoma jamčen. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradne ure od 9. zjutraj do 8 zvečer, ob nedeljah samo od 10. do 2. popoldne.

VSAK navdušen član za Slovensko Narodno Podporno Jednoto je naročen na "Prosveto".

LUTERANCI.

Historičen roman. Spisal **Anton Koder.**

(Dalje)

Slab in skriven vzdih se izvije pri teh besedah gospici iz prsi, a hoče ga zakriti s tem, da pristavi:

"Ali poznate tudi vi Knaflja? Bog zna, kje je zdaj in ali je res še tako mlad in lep, kakor pravijo ljudje."

"Poslednjega ne vem, a znano mi je, da je najbolj nesrečen človek na svetu; kajti prijatelj sem njegov od mladih nog."

"Vi?" začudi se gospica, kakor da bi se razveselila ali pa nekoliko prestrašila tega poročila.

"Ne bojte se me zaradi tega, gospica! Knafelj je pošten človek in če je na krivem potu, storila ga je le osoda krivoverca, kakor ga zove ljudstvo".

"Ne, jaz imam rada Knaflja, tudi moja prijateljica baronica Brdska ga ljubi skrivaje, in njegova vera se mi ne dozdeva napačna. Ne vem, čemu ga preganjajo kakor zapeljivca".

V ljubeznivi naivnosti je govorila gospica te besede in opogumila Knaflja, da jo je vprašal potem:

"Veste gospica, kje je Šmarca?"

"Dobro ne vem, a čula sem že to ime."

"Vas je uro hoda od Kamnika na bregu Bistrice in ondi je Knafelj doma. Ubogih kmetskih starišev sin je. Sam si je pridobil vednosti, ki so potrebne za njegov stan, in opravljal potem častno službo mestnega kaplana v Kamniku in v Kranju, od koder ga je pregnala zaslepljenost ljudstva, ker se ni upogoval vsaki sapici in ker je imel srce, preveč čuteče srce v prsih. Njegovo gorje je, da je zgrešil svoj poklic. Beraštvo ga je tiralo kakor mnogo njegovih rojakov v duhovnišnico, za katero ni bil rojen, in spoznal je, ko je bilo prepozno, da najde le v Lutrovih idejah tolažbo v svoji nesreči".

Tako je govoril Jarnej in čutil je ter se prepričal, da se zanima njegova tovarišica za nesrečnega Klaflja in da ji ugajajo njegove ideje. Nadaljeval je zaradi tega:

"Ali veste gospica, da si zdaj Knaflj pri belem dnevu ni varen življenja? On je bil že več potov v smrtni nevarnosti; gospodska je razpisala darilo na njegovo glavo, a on je komaj ubežal isto nedeljo iz Kranja in se potika zdaj po svetu, kakor izgubljeni sin, zapuščen od vsega sveta, Bog zna, kje!"

To ni bil prejšnji grajski kočijaš, ki je govoril s tako odločnostjo o verskem renegatu; tako ume pripovedovati le človek, ki se ve ogreti za lastne ideje in jim daruje svojo srečo.

Naravno je torej, da se je med tem pripovedovanjem ustrašila gospica svojega tovariša, in potem je nekako boječe stopala z njim v dolino, ko je ponehala ploha.

Angeljevo češčenje je zazvonilo globoko doli v Cerkljanski crkvi, ko dospeta naša znanca na razpotje za Štefansko goro.

Ondi postoji gospica Lavra in moli na glas angeljevo češčenje. Zgane se njen spremljevalec pri tej molitvi, kakor da bi bil stopil na modrasa, potem pa odgovarja s tresočim glasom molitvi svoje tovarišice, kakor dete, ki je bilo od matere kaznovano zaradi nepobožnosti.

Ni še bila končana molitev, ko Knaflja ginenje premaga; dalje ne more zakrivati več svojih čutil, ki so se mu vzbudila v tem trenotku, v stran se obrne in solza za solzo mu jame kapljati po licu.

"Ali vam ni povšeči ta lepa molitev?" vpraša gospica začudena.

"Lepa je res, kdor jo moli iz srca in prepričanja v njeno svetost", pristavi Knafelj in nadaljuje potem:

"Ne zamerite gospica, spomnil sem se v tem trenotku dragega prijatelja, ki je tudi nekdaj s svojo ubogo materjo molil angeljevo češčenje; in verujte mi, srečen je bil še teda, pa samo tedaj, pozneje nikdar več. Pokopali so mu mater kmalu potem, v tuje mesto ga je vrgla osoda in v boju za življenje, za kruh, za nekaj časti je pozabil potem ono lepo molitev, — in prodal z njo svoj mir! In veste, kdo je bil ta moj nesrečni prijatelj, gospica?"

"Kako bi ga poznala, a smili se mi. Jaz bi mu odpustila ta pregrešek iz sile in prijatelj bi bil moj, ker tudi dobro čutim, kaj se pravi zapuščenemu biti na svetu in v varstvu otožnega in preostrega reditelja."

Opogumile so Knaflja te mile, iz srca izvirajoče besede, položil je svojo roko nekako proseč v desnico svoje tovarišice in dejal:

"Baronica Lavra, dovolite, da vas imenujem prvič s tem lepim imenom ter vam naznanjam, da ta nesrečni Jarnej Knafelj sam, ki je iskal zavetja v gradu vaše prijateljice in spoznal ondi v svoje gorje — Vas in si nakopal na glavo zaradi tega prokletstvo svojih somišljenikov in svoje izbujene vesti . . ."

Stresla se je deklica pri teh besedah, kakor da bi bila zvedela nenadoma enako svojo nesrečo, in kakor blisk se je zasvetilo v njeni glavi: — kaj, ko bi bil isti nesrečni človek —

A predno se je zavedela pravzaprav te tako skrivnostne misli, zdrsnilo je koleno njenega tovariša na zemljo, objele so jo strastno njegove roke okoli pasu — in solze je čutila na svojih rokah.

Opisovati nočemo dalje tega nepričakovanega prizora, le toliko dostavimo, da se je zabeležila na tem mestu čudna osoda Jarneja Knaflja in njegove skrivne prijateljice Lavre Strmolske.

Ko sta bila hitela potem v dolino, opazil je Knafelj, da jima nekdo od daleč sledi.

Prišedši do grajskega ozidja, poslovi se od svoje spremljevalke in počaka svojega sledilca. A mrzel pot mu oblije čelo, ko se mu približa poslednji. Bil je naš znanec iz Podgorja Matija Goriček.

'Kaj kolovratáiš ti tod okoli v tem času?" ogovori ga Knafelj, da bi zakril svojo zadrego in strah pred svojim najbolj iskrenim somišljenikom, o katerem bi bil stavil, da gre zanj v smrt.

"Kaj bi ne kolovratil jaz po teh struminah? Veste, jaz pravega luteranca dve uri daleč dišim, kakor pes klobaso v štiridesetdnevnem postu. Saj so pa tudi redki postali taki somišljeniki dandanes. Enako orehom v jeseni cepajo na zemljo, kar je jela gospoda tresti njihove vršiče".

Knafelj je zbledel pri tej opazki; kajti dobro je umel, kam merijo tovariševe besede, in je pristavil; "Kaj je novega v Kamniku, Goriček?"

"Stobe vas pozdravlja in vam to pismo izroča. Že tri dni prežim tu okoli Strmola kakor mačka na miš, a bilo vas ni na pregled, in jaz nisem kriv, ako zveste novice, ki so popisane tu na papirji, že prepozno".

Ogenj je ukresal potem Knafelj, užgal kopico listja pod bukvo ob potu in pri njegovej svetlobi čital je pismo.

Nekaterekrati je spremenil čitajoč barvo na licu, kar je v svoje veselje opazil Goriček, nato pa je pristavil:

"Hvala za poročilo! Naznanite, da pridem, če bode mogoče, kmalu sam v Podgorje in tedaj uredim, kar je potrebnega!"

"To storite lahko še nocoj! Za gotovo vas še to noč pričakujeta pri Cerkljanskem župniku Gogala iz Kranja in Leskovic. Tudi Stobe pride menda tja in še več naših prijateljev; kajti važne stvari se imajo razsojevati; od Trubarja z Nemškega so došle novice!"

Zopet je zbledel Knafelj pri teh besedah, kajti prepričal se je, da so zasledili njegovi prijatelji skrivališče na Strmolu in da ga čaka težko zagovarjanje in opravičevanje.

"Naznani Goriček, da pridem tudi jaz, a pred polnočjo mi ni mogoče, ter me za zdaj župniku priporoči!"

In ko je hotel mož oditi, poklical ga je še Knafelj k sebi in mu dejal: "Pa ne govori besede, s kom in kje si me videl nocoj! Tega ni treba nikomur znati. Jaz vem, zakaj sem se izdal grajščakinji".

OSMO POGLAVJE.

Povedali smo že, da je bil tudi Cerkljanski župnik Krištof Švab izmed tistih duhovnikov na Kranjskem, ki so bili bolj z dušo kot s telesom udani luteranstvu; poslednje pa zaradi tega, ker so se bali, živeči na deželi, za svoje grešno truplo, ki je bilo v nevarnosti pred razjarjenimi kmeti. Podpirali in razširjevali so zaradi tega skrivaj krivoverske ideje in najemali semtertja luteranske pridigarje v svoje fare.

Da je bil župnik Krištof Švab eden izmed vešči in spoštovanih renegatskih duhovnikov, dokazuje najbolj to, da so ga izvolili luteranski deželni stanovi za cenzorja in korektorja slovenskih spisom Primoža Trubarja. Ker je bila že tedaj cerkljanska župnija precej velika in v sredini med Kranjem in Kamnikom, je naravno, da je imel Krištof Švab pogosto priložnost občevati in posredovati med luteranci imenovanih mest.

Pri njem so se oglašali tudi Knafljevi prijatelji, ko je izginil poslednji iz Kranja, in tamkaj je izvedela tudi kamniška pridigarica, Katarina Stobe, o svojem nezvestem ljubimcu in poslala tja Gorička na prežo.

Ravno v tistem času prišlo je važno pismo od prognanega Trubarja iz Nemškega s poukom, kako naj se po kmetih organizujejo luteranski odbori in kako naj skrbijo za razširjevanje omike za nove ideje. Da bi se poslednje s toliko večjim uspehom izvrševalo, spisal je Primož Trubar svoj abecednik, ki ga imenuje: "Ane bukvice iz tih se ti mladi in preprosti Slovenci mogu lehko v kratkim času brati naučiti." Mnogo iztisov tega prvega abecednika v slovenskem jeziku je poslal tudi gorenjskim luterancem ter zagotavljal in obljuboval še drugih slovenskih knjig.

Zaradi poslednjih poročil, zlasti pa zaradi mnogih govoric in sumničenj, da je preklical Knafelj svoje novoverske ideje in opustil daljno delovanje, sklical je cerkljanski župnik imenitnejše zastopnike luteranstva na Gorenjskem k zboru v Cerkljah, Knaflja pa celo s pristavkom, da se prijavi in dokaže, koliko je resnice o pritožbah zaradi njegove mlačnosti.

Zbrali so se torej napovedani večer v Cerkljah Gaspar Rokavec, Jurij Gogala, Luka Avnič, Florijan Leskovic, Katarina Stobe, Matija Goriček in še nekaj manj važnih oseb.

Mirno in resno je bilo ondi zborovanje v začetku in razmotrivalo se je le bolj o navadnih stvareh, kajti pričakovali so Knaflja, ker je trdil Goriček, da pride k zboru. Ker pa je hitela ura za uro in je minilo že pol noči, a o Knaflju ni bilo ni duha ni sluha, vznemirjalo se je društvo vedno bolj in bolj. Edini Goriček, vedno vesel, zbadljiv in šaljiv, zabavljal je svojim tovarišem in zbijal svoje surove dovtipe in šale.

"Glej šenta," dejal je svojemu sosedu, nekako otožnemu kovaču Gogali, znanemu najboljšemu prijatelju Knafljovem, "lepo te je v smolo posadil tvoj dragi, na kateri lahko sediš tako dolgo in čakaš, dokler te biriči z menoj vred med nebo in zemljo ne povzdignejo; ti že veš, kaj se pravi to. Potem pa pride Knafelj, kakor judovski stotnik na Golgati gledati, ali zletite res najini črni duši kakor tvoj meh raz vialic."

Ko se smejejo ostali temu pogovoru, zmrači Gogala še bolj svój obraz, a Goriček ga hoče utolažiti, meneč:

"Kdo vé, ali ni Knafelj že med nami. Morda sedi tamkaj pri Stobejki in ima mačje kosti in Kolomonov cvet v žepu, da ga nihče ne vidi; on pa čuje in ve vse in potem proda in izda vse Kramarju, tistemu lišaju sodnijskemu, po tri in trideset srebrnikov enega. Bašta, dobro kupčijo lahko napravi, če hoče."

"Molči, ti smrt konjska, in ne vlači ljudi čez zobe! Tudi ti nisi še nocoj zadnjič v skledo zajemal, da nam Grintovčev cvet pod noge mečeš, lakota, in hočeš, da bi se sprli in stepli vsi," zareži zdajci orjaški Gogala in raztegne roki, kakor da bi si hotel rokava zavihati.

(Dalje sledi).

Širom Amerike

ODLOČNE VOJNE PRIPRAVE SEVERNE IN JUŽNE AMERIKE PROTI KAJZERIZMU.

(Nadaljevanje s prve strani)

ment, da izvede ta načrt, ko nastane potreba, preskrbi potrebni denar za izvežbanje vseameriške armade.

Brazilski razruševalci so že v evropskih vodah in sodelujejo z zavezniškim brodovjem. Mornariški tajnik Daniels pravi, da je ameriška mornarica poslala inštruktorje v brazilsko mornariško akademijo. To je del splošnega delovanja za skupno akcijo Združenih držav, Brazilije in drugih južnih ameriških republik.

V vojnovarčevalnih znamkah je denar najboljše naložen.

CONLIN JE BIL MRTEV 18 LET.

Waukegan, Ill. — James Conlin je ravnokar prišel na sled, da je bil 18 let mrtev. Poslužil se ni pulmotorja ali čudodelnika, da pride zopet življenje vanj, ampak se je obrnil na sodišče, da ga proglasi živim.

Conlina so pogrešali, ko je hotel neki Valentine Hartley prodati posestvo, od katerega je Conlin lastoval osminko. Da so lahko izvršili kupčijo, so proglasili Conlina mrtvim, njegov delež so pa naložili v okrajni blagajni.

Conlin je sedaj izvedel za stvar in je šel po svoj denar. Ko je vstopil v uradno pisarno in povedal uradniku, po kaj je prišel, mu je uradnik dejal:

"Ej, vi ste mrtvi."

Odgovor je podžgal Conlina, da je postal precej živ. Vložil je peticijo na sodišču, da ga proglasi živim.

NESREČA V ZRAKU.

Aberdeen, Miss. — Na Paynovem letalskem polju sta udarili skupaj letali, 700 čevljev visoko v zraku. Posledica treska je bila, da sta letali padli na tla, dva letalca sta mrtva, tretji je pa težko poškodovan.

Mrtva sta lajtnant Francis Roberts in lajtnat Leo M. Hines, težko ranjen je lajtnant Robert G. Moore.

Lajtnant Hines in Moore sta sedela v letalu z dvema sedežema, lajtnant Roberts je bil sam v letalu. Ko se je letalo z dvema sedežema obrnilo, je treščilo v Robertsovo letalo in letali sta bili tako poškodovani, da sta padli na tla.

NEZGODA PRI STRELJANJU Z MOŽNARJEM.

Baltimore, Md. — Na vojaškem preizkuševališču pri Aberdeenu, Md., je pri strelskih vajah eksplodirala možnarska bomba. Dva vojaka sta ubita, tretji je pa dobil težke poškodbe. Vojni tajnik Baker in mnogi opremni oficirji so stali komaj 500 čevljev proč od mesta nesreče. Ko se je dogodila eksplozija so bili na srečo v dobrem kritju in nihče izmed njih ni bil ranjen.

Kupujte vojnovarčevalne znamke v tem tednu.

UBOJ RADI ŽENE.

New Castle, Pa. — 30-letni Frank Andrea je ustrelil 31-letnega Nick Mata iz Massillona, O., ker mu je v marcu odpeljal ženo in $150. Ubojnika je prejel B. Jordan in ga izročil oblastim.

$38,000,000 DOHODNINSKEGA DAVKA.

Washington, D. C. — V Združenih državah živi človek, ki je letos plačal $38,000,000 dohodninskega davka. Davčni uradniki niso razkrili imena tega davkoplačevalca, toda ljudje govore, da je John D. Rickefeller plačal tako visok dohodninski davek.

NESREČA V RUDNIKU.

Harrisburg, Pa. — V rudniku Susquehanna Coal kompanije, ki se nahaja blizo Williamstowna je zasulo pet rudarjev. Rudolf Hursta in Ray Hoffmana so rešili, toda Hurst je kmalu umrl. Rešilci delajo, da rešijo še njune tri tovariše.

VES IZVOZ PRIDE POD KONTROLO.

Washington, D. C. — Vlada je imenovala odbor petih članov, ki bo nadzoroval dovažanje blaga do pristanišč in prevažanje čez morje. Vlada upa, da z imenovanjem tega izvoznega nadzornega odbora reši eno najvažnejših vojnih vprašanj. Ta akcija je bila mogoča, ker je vlada prevzela kontrolo nad železnicami.

Železniški ravnatelj McAdoo prepušča odboru, da nadzoruje prevažanje izvoznega blaga; vojni tajnik in mornariški tajnik pa prepuščata odboru, da odloči, kakšno blago potrebujejo vojaki in pomorščaki onkraj morja.

V odbor so imenovani:

General G. W. Goethals zastopa vojni department, podadmiral C. J. Peoples mornariški department, George D. Ogden železniško upravo, P. S. Franklin plovbeni odbor in D. W. Cook zastopa transportne odbore zaveznikov.

Prva naloga, ki jo ima izvršiti odbor, je zelo važna, ker ima odpraviti nagromadenje tovornega blaga v nekaterih vzhodnih pristanih in ga enokamerno razdeliti na vse pristane, da ne bo blago zastajalo v pristaniščnih skladiščih.

Odbor bo delal sporazumno s plovbenim odborom, da bodo ladje tako razdeljene po pristanih, kot zahtevajo potrebe vojnega in mornariškega departmenta.

RAZLAGA O NAREDBI "NA DELO ALI V VOJNO."

Washington, D. C. — General Crowder je podal izjavo, s katero razlaga odredbo "na delo ali v vojno", in po tej razlagi so se že pričeli ravnati fantje in možje v vojaški naborni starosti.

Poročila iz vseh krajev Združenih držav naznanjajo generalu Crowderju, da so točaji, sluge, natakarji in drugi fantje in možje v naborni starosti, ki izvršujejo nepotrebna in neproduktna dela, že pričeli prestopati v druge poklice, da vrše koristno delo. Po prvem juliju bo moralo na tisoče fantov in mož poiskati produktno delo, ali pa oditi v armado. Izbire ni, kajti odredba pravi: "Na delo ali v armado." Pod besedo delo se razume le tako delo, ki je produktivno ali pa koristno vojni. Po tej razlagi so na primer nepotrebni sluge v hišah bogatinov, točaji in natakarji v gostilnah in restavracijah, ker zadnje delo lahko opravljajo žene in starejši ljudje, prvo delo pa bogatini sami. Nepotrebni so tudi snažilci čevljev, kajti vsakdo si lahko sam očisti čevlje. Tako bi se dala našteti še cela vrsta del, ki so neproduktivna ali jih lahko vsakdo sam izvrši ali pa žene in dekleta.

Po izjavi generala Crowderja se ta odredba razteza tudi na igralce z žogo.

Razume se, če se splošna vojaška dolžnost razširi pod 21 leto in nad 31. letom, tedaj je seveda tudi za te registrirance veljavna odredba: "Na delo ali v vojno!"

MISTERIJOZEN UMOR RAZVOZLJAN.

Kansas City, Mo. — J. R. Jackson, blagajnik National Film kompanije, je pod težo okoliščinskih dokazov priznal, da je umoril svojo ženo v železniškem spalnem vozu in jo vrgel z vlaka.

Jackson je napisal svojo izpoved in pravi, da je izvršil umor, ker je bil blazen vsled ljubosumnosti. Njegova žena je stara 24 let in mati tri leta starega otroka.

Jackson in njegova žena sta se pred enim tednom peljala z brzovlakom na burlingtonski železnici. Najela sta risalno sobo. Jackson pravi, da ji je prigovarjal, naj se vrne domov in naj se ne ozira na vljudnosti nekega mornariškega kadeta, ki se zdaj nahaja na velejezerski mornariški postaji. Bila je zaljubljena in vsi njegovi prigovori so bili zastonj. V blazni ljubusumnosti jo je z[illegible] za vrat in davil. Ko je priš[illegible] bi, je videl, da je mrtva. P[illegible] je in vrgel skozi okno sp[illegible] voza, za njo je pa zmetal n[illegible] bleko in njene reči. Vrata [illegible] bile zaprte in nihče ni slišal [illegible] ki se je vršil notri v sobi.

Jackson je dejal, da je z[illegible] vlak na prvi postaji in se [illegible] ljal v St. Joseph, kjer je p[illegible] na vlak v Kansas City. Jack[illegible] po tem dogodku delal, kak[illegible] se ni nič zgodilo, s svojimi [illegible] di se je pa razgovarjal o sv[illegible] ni, ki se zabava v Illinoisu.

V vojnovarčevalnih zn[illegible] je denar najboljše naložen.

GRČIJA DOBILA $15,790 [illegible] POSOJILA.

Washington, D. C. — Grč[illegible] dobila $15,790,000 kot prvo [illegible] jilo po novi finančni pogodb[illegible] njo in Združenimi državami [illegible] posojilo zaveznikom znaša $[illegible] 340,000.

28,000,000 TON PREMOGA [illegible] DE NA SEVEROZAPAD[illegible]

Washington, D. C. — Ku[illegible] uprava naznanja, da pojde 28[illegible] 000 ton premoga po Velikih [illegible] rih v severozapadne države i[illegible] nado. Okoli 4,000,000 ton p[illegible] ga od te količine dobi Kana[illegible]

Kupujte vojnovarčevalne [illegible] ke v tem tednu.

DOPISI.

(Nadaljevanje z 2. str.)

[illegible] njate "Narodnega Vestnika," [illegible] je postal ves črnorumen in [illegible] newyorškega strupa. Sp[illegible] mnenje med slovensko javn[illegible] v Ameriki je bilo, da sta bi[illegible] menjena lista plačana za av[illegible] ski patrijotizem, kajti odk[illegible] srčnost ni nikjer sijala iz [illegible] Judeži se pa vedno dobe, [illegible] za denar pripravljeni zatajit[illegible] svoje čute, ter delovati za n[illegible] kar judeži vedo, da je proti[illegible] sko in protidemokratično.

Če človek natančnejše zas[illegible] je gibanje naših nasprotnikov [illegible] nekaterih listih, se mu v[illegible] vprašanje: Kaj pa, če bi bili [illegible] kričači, ki bruhajo ogenj in [illegible] na Slovensko republičansko z[illegible] ženje, za svoje kričanje nagr[illegible] ni, ali če nimajo vsaj obljub[illegible] kake nagrade? Kdo ve, kaj [illegible] takih bojih je to prav lahko [illegible] goče, ker tajnih intrig je še [illegible] polno v današnjem sistemu [illegible] ravno tajne mahinacije so na[illegible] čja nesreča za demokracijo, [illegible] ljudstvo žanje le malokdaj ve[illegible]

Spominjam se, da sem čita[illegible] tega še ni tako dolgo, v C. A[illegible] so dinastije preživele svojo [illegible] bo in niso sedaj za drugam [illegible] za staro šaro. List je nap[illegible] londonski odbor vsled krfske [illegible] klaracije in obljubil svojo po[illegible] in sodelovanje Slovenskemu [illegible] publičanskemu združenju. Po[illegible] je pa kar čez noč spremenil s[illegible] stališče in se zopet zavzel za p[illegible] šne ljubljence, program SRZ. [illegible] je proglasil, da je "za nič". [illegible] naj si sploh mislimo o takih [illegible] značajnežih, ko sami ne ve[illegible] kaj pravzaprav hočejo.

Predsednik Wilson je že m[illegible] gokrat omenil naklonjenost [illegible] lim narodom in izjavil, da b[illegible] Združene države podpirale a[illegible] racije podjarmljenih narodov [illegible] svobodo in neodvisnost. Še [illegible] kdar se pa ni izrazil, da je [illegible] aneksije in povečanje kakih [illegible] narhij na račun drugih narod[illegible]

Vse, kar moremo storiti [illegible] da ohranimo hladno kri, ter g[illegible] mo z našim delom naprej po p[illegible] našega programa, ki smo si ga [illegible] črtali v SRZ. Fraze, napadi, [illegible] nuncijacije in časnikarski nap[illegible] v nasprotnem časopisju naj n[illegible] nikar ne strašijo, nego pojdi[illegible] mimo njih z našim delovanje[illegible] kajti mi smo lahko prepričani, [illegible] se bodo koncem, konca obrnili [illegible] njih tisti, katerim so sedaj p[illegible] trebni.

Član SRZ.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

DRUŠTVO "NAPREDNOST" ŠT. 223, S. N. P. J.

v dvorani Marije Mihevc na Haydenville, Pa.,

dne 29. junija, t. l.

Začetek točno ob 7. zvečer.

Uljudno vabimo vsa sosedna društva in vse Slovence in Hrvate, da se udeleže v obilnem številu naše zabave, za kar se vam že v naprej prijazno zahvalimo in pri prvej priliki vam vrnemo poset.

Torej pridite vsi na našo zabavo dne 29. junija. ODBOR.